

Učební osnova předmětu

Společenskovědní seminář

Studijní obor: Aplikovaná chemie

Zaměření:	ochrana životního prostředí analytická chemie chemická technologie
Forma vzdělávání:	denní
Celkový počet vyučovacích hodin za studium:	62 4. ročník: 31 týdnů po 2 hodinách
Platnost:	od 1. 9. 2009 do 31. 8. 2013

Pojetí vyučovacího předmětu

Obecný cíl předmětu

Předmět opakuje, rozšiřuje a prohlubuje žákovy vědomosti a dovednosti získané v předmětech občanská nauka, ekonomika a dějepis. Seznamuje žáka se společenskými, politickými, hospodářskými a kulturními aspekty současného života, s psychologickými, etickými a právními souvislostmi mezilidských vztahů. Žák má být směřován k tomu, aby dokázal získané znalosti a dovednosti z těchto oblastí využít v praktickém životě, jednat odpovědně a aktivně ve vlastním zájmu i v zájmu celé společnosti a aktivně se vyrovnávat se změnami každodenní praxe. Měl by také porozumět důležitým pojmům, se kterými se běžně setkává v diskusích nad problémy současné společnosti, zejména ve sdělovacích prostředcích.

Charakteristika učiva

Seminář zahrnuje učivo šest okruhů. První okruh seznamuje žáka s problematikou utváření osobnosti a zásadami úspěšné komunikace. Seznamuje žáka také s tématem náročných životních situací a variantami jejich řešení. Druhý okruh zachycuje člověka jako člena společnosti, tvůrce a nositele materiální a duchovní kultury včetně její náboženské dimenze. Třetí okruh zahrnuje základní problematiku vývoje evropské společnosti od 20. století do současnosti s důrazem na proces demokratizace i jeho protikladné tendence včetně extrémních podob totalitních režimů a jejich dopadů na celosvětovou bezpečnost. Čtvrtý okruh seznamuje žáka s fungováním demokratického politického systému ČR a poskytuje orientaci v právním systému ČR. Pátý okruh vysvětluje vývoj a podstatu evropské integrace, význam a cíle EU a důležitých mezinárodních organizací. V šestém okruhu je řešena problematika morálního jednání člověka a jeho podmínek v kontextu evropské filozofie.

Pojetí výuky

Vzhledem k charakteru učiva využívá vyučující jak frontální výuku, tak práci ve skupinách. Uplatňuje se i forma diskuse a vzájemného vzdělávání žáků formou žákovské prezentace řešených problémů. Žáci využívají texty různého charakteru a i tím si upevňují osvojené učivo, prohlubují vědomosti a rozvíjí dovednosti a kritické myšlení.

Hodnocení výsledků

Vychází z platného klasifikačního řádu, společně se slovním hodnocením využívá klasifikační stupnici. Do hodnocení se zahrnuje i kvalita písemného zpracování úloh. Zvláště se hodnotí hloubka porozumění učivu, schopnost poznatky aplikovat a kriticky myslet. Zahrnuje také individuální přístup, kolektivní hodnocení i sebehodnocení.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a průřezových témat:

Výuka předmětu podporuje schopnost sebereflexe, týmové spolupráce a udržování zdravých mezilidských vztahů. Přispívá k rozvoji komunikačních dovedností, využívání informačních technologií a kritickému posuzování informací. Předmět učí žáka využívat nabytých vědomostí a dovedností při řešení problémů, které se v jeho okolí vyskytnou. Projektová a problémová výuka umožní hledat fakta, souvislosti a získávat poznatky v rámci průřezových témat. Realizována jsou průřezová témata Člověk a životní prostředí, Člověk a svět práce, Občan demokratické společnosti.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a průřezových témat

Přínos klíčových kompetencí a průřezových témat:

Stěžejní kompetence žáka jsou v předmětu základy společenských věd rozvíjeny v rámci tematických okruhů, které jsou soustředěny na oblasti každodenního života, na vztah člověka k lidem, společnosti, přírodě a vědecko-technickému pokroku. Rozvíjeny jsou zejména následující schopnosti:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- komunikativní kompetence
- personální a sociální kompetence
- občanské kompetence a kulturní povědomí
- kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám
- kompetence využívat prostředky ICT a pracovat s informacemi

Během výuky jsou začleněna průřezová témata:

- člověk a životní prostředí
- informační a komunikační technologie
- člověk a svět práce
- občan v demokratické společnosti

Rozpis výsledků vzdělávání a učiva

Společenskovědní seminář

4. ročník: 2 hodiny týdně, celkem 62 hodin

Výsledky vzdělávání:	Učivo:	Počet hodin:
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - dokáže shrnout a rozlišit biologické a sociální determinanty lidské psychiky; - vymezí a rozpozná základní charakteristiky jednotlivých etap lidského života; - na konkrétním příkladě rozpozná projevy lidí různého temperamentu; - charakterizuje základní náročné životní situace člověka (stres, frustrace, deprivace), jejich příčiny a možnosti předcházení těmto situacím a způsoby řešení (agrese, únik, kompromis...); - rozpozná komunikační problémy, komunikační záměr, včetně manipulace; - charakterizuje praktický význam - psychologie pro člověka.	Člověk v lidském společenství <ul style="list-style-type: none"> - tělesná a duševní stránka osobnosti; - vývoj a rozvoj osobnosti; - etapy lidského života; - mezigenerační vztahy; - náročné životní situace; - komunikace, interpersonální konflikty a jejich řešení; - komunikační zóny; - kvalita mezilidských vztahů.	6
<ul style="list-style-type: none"> - umí vysvětlit význam kultury v životě člověka; - na příkladech vysvětlí rozdíly mezi materiální a duchovní kulturou; - charakterizuje funkce kultury - srovná tradiční, moderní a pozdně moderní společnosti - popíše faktory ovlivňující sociální klima organizací a možnosti jeho zlepšení; - sestaví jednoduchý sociologický dotazník; - srovná vzájemné vztahy judaismu, křesťanství a islámu a odlišnost od východních náboženství; - objasní úlohu masmédií; - analyzuje vybranou televizní reklamu.	Kultura a civilizace <ul style="list-style-type: none"> - různá pojetí kultury; - funkce kultury v moderní společnosti - sociální nerovnost a sociální mobilita dnes a dříve; - tradiční, moderní a pozdně moderní společnosti - sociální útvary a sociální klima; - metody sociologického výzkumu; - význam sociologie pro moderní společnost; - význam a úloha masmédií a jejich vliv na kritické uvažování člověka.	6
<ul style="list-style-type: none"> - na příkladech doloží projevy intolerance a nesnášenlivosti; - na příkladech vysvětlí příčiny a důsledky sociálně patologických jevů a možnosti jejich předcházení.	Základní problémy života společnosti <ul style="list-style-type: none"> - člověk a náboženství; - intolerance, rasismus; - extremistické skupiny, terorismus; - sociálně patologické jevy (kriminalita, prostituce, šikana, drogy) .	6

Výsledky vzdělávání:	Učivo:	Počet hodin:
<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje versailleský mírový systém a společnost národů; - charakterizuje politický systém ČSR; - srovná ideologii nacistického a stalinistického režimu. - objasní pojem studená válka, popíše její průběh a důsledky; - charakterizuje komunistický režim v ČSR v jeho vývoji; - vysvětlí příčiny zániku sovětského bloku; - charakterizuje revoluci 1989 a popíše proces rozdělení státu; - pohovoří o válečných konfliktech po roce 1989. 	<p>ČR a Evropa po 1. světové válce</p> <p>Svět mezi válkami</p> <ul style="list-style-type: none"> - mocenské poměry v Evropě po 1. světové válce; - politický systém mnohonárodnostní ČSR; - nástup totalitních režimů. <p>Studená válka, bipolární svět a jeho rozpad</p> <ul style="list-style-type: none"> - vznik sovětského a západního bloku, vývoj vzájemných vztahů v letech 1947/8 – 1990; - komunistický režim politické procesy v Československu po roce 1948; - rok 1968 v Československu a období normalizace; - zánik sovětského bloku, sametová revoluce a rozpad Československa; - hlavní válečné konflikty ve světě po roce 1989. 	8
<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje koncepce různých myslitelů zabývajících se problematikou státu; - charakterizuje tradice českého státu; - vysvětlí podstatu právního státu. - popíše dějiny ústav na území ČR; - vysvětlí rozdíl mezi základními lidskými právy a právy občana ČR; - pohovoří o vybraných českých i mezinárodních organizacích zabývajících se ochranou lidských práv. - charakterizuje činnost složek státní moci, na konkrétních příkladech doloží princip brzd a rovnovah; - pohovoří o nejvýznamnějších prezidentech a československého a českého státu (TGM, Beneš, Havel); - popíše legislativní proces. 	<p>Stát a právo</p> <p>Stát</p> <ul style="list-style-type: none"> - teorie vzniku státu; - právní stát; - dějiny české státnosti. <p>Ústavní právo</p> <ul style="list-style-type: none"> - dějiny ústav na území ČR; - dějiny lidských práv; - organizace na ochranu lidských práv. <p>Státní moc a její složky</p> <ul style="list-style-type: none"> - moc zákonodárná, výkonná a soudní v ČR; - prezidenti ČR; - legislativní proces. 	10
<ul style="list-style-type: none"> - srovná programy různých politických stran; - srovná jednotlivé volební systémy a zhodnotí jejich výhody a nevýhody; - popíše činnost volební komise a zhodnotí dle vlastních zkušeností, čím se jednotlivé strany snaží získat voliče. 	<p>Politika a politické subjekty</p> <ul style="list-style-type: none"> - politická orientace a programy politických stran - volby a volební systémy - organizace voleb a volební kampaň. 	4

Výsledky vzdělávání:	Učivo:	Počet hodin:
<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje možnosti založení občanského sdružení; - sepíše text fiktivní petice adresované obecnímu zastupitelstvu; - popíše činnost starosty, primátora, obecní rady a obecního zastupitelstva v rámci samostatné i přenesené působnosti obce. 	<p>Občanská společnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - občanská sdružení; - občan a samospráva. 	2
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí nedůležitější právní pojmy; - dokáže vyhledat daný právní předpis a vysvětlí jej; - na příkladě charakterizuje jednotlivá právní odvětví; - sepíše fiktivní návrh v občanském soudním řízení. 	<p>Občan a právo</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní právní pojmy; - systém práva; - publikace právních norem a právních předpisů; - občanské a trestní soudní řízení. 	8
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí důvody a vývoj evropské integrace; - charakterizuje podstatu evr. Integrace; - posoudí výhody evropské integrace; - na příkladech uvede, jak ovlivnilo začlenění ČR do EU každodenní život občanů; - na příkladech uvede, jak ovlivnilo začlenění ČR do EU každodenní život občanů. - uvede významné mezinárodní organizace a jejich cíle (OSN, NATO, OECD, WTO, UNESCO, UNICEF, WHO) ; - vysvětlí význam zapojení ČR a EU do mezinárodních organizací; - rozliší, které aktivity spadají do činnosti jednotlivých organizací. 	<p>ČR, Evropa a mezinárodní společenství</p> <p>Evropská integrace</p> <ul style="list-style-type: none"> - typy integrace; - historie EU; - současnost EU. <p>Význam mezinárodních integrací</p> <ul style="list-style-type: none"> - mezinárodní organizace; - předmět jejich činnosti; - aktivity ČR a EU. 	4
<ul style="list-style-type: none"> - uvede konkrétní příklady hlavních globálních problémů současného světa; - rozliší státy dle vyspělosti; - popíše základní problémy pásma chudoby a hladu na Zemi a život lidí v těchto oblastech; - formuluje zásady udržitelného rozvoje a uvede, jak je lze realizovat v běžném životě. 	<p>Planetární problémy rozvoje</p> <ul style="list-style-type: none"> - globální problémy současného světa; - zásady udržitelného rozvoje. 	2

Výsledky vzdělávání:	Učivo:	Počet hodin:
<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje proces globalizace, uvede příklady, na kterých zhodnotí kladné a záporné dopady na život občanů ČR. 		
<ul style="list-style-type: none"> - umí pohovořit o významu filozofie pro praktický život; - umí diskutovat o proměnách filozofie a etiky v dějinách; - zvládá vybraný filozofický pojmový aparát; - je schopen přemýšlet a diskutovat o praktických otázkách filozofie a etiky - umí vysvětlit, proč jsou lidé za své názory, postoje a jednání odpovědni jiným lidem; - charakterizuje mravní problémy, se kterými se při své práci setkávají pracovníci v různých profesích (lékaři, vědci, učitelé) ; - zhodnotí smysl morálky pro člověka a pro společnost. 	<p>Filozofické a etické otázky v životě člověka</p> <p>Člověk a praktická filozofie</p> <ul style="list-style-type: none"> - filozofie jako věda; - proměny filozofie v dějinách myšlení; - význam filozofie v životě člověka; - význam morálky; - zdůvodnění mravního jednání; - mravní dilemata; - profesní morálka. 	6